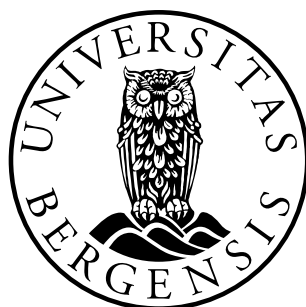

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

4.09.2014

UNIVERSITETET I BERGEN

Forskningsadministrativ avdeling

August 2014

Universitetets forskningsutvalg

Torsdag 4. september 2014
1300-1530
Kollegierommet
Muséplass 1

Saksliste

- I. Godkjenning av innkalling og saksliste
- II. Protokoll fra møte 15. mai 2014
Referat fra fellesmøte FU-UU 17. juni
- III. Saker

- FU 14/14   **Infrastrukturutvalg**
Saksforelegg
- FU 15/15   **Neste utlysning av sentre for fremragende forskning – SFF**
– høsten 2015
Vedlegg.

IV. Orienteringer

- a. **Strategiprosess.**
Muntlig orientering fra prorektor
- b. **Status for evalueringene av hovedsatsningene**
Muntlig orientering
- c. **Open Access – finansieringsmulighet i NFR**
Vedlegg
- d. **Infrastruktursøknader - status**
Vedlegg
- e. **Organisasjonsutvikling – status for delprosjekter**
Muntlig orientering
- f. **Fremdriftsrapportering i forskerutdanningen – høst 2014**
Muntlig orientering

Eventuelt

UNIVERSITETET I BERGEN
UNIVERSITETETS FORSKNINGSUTVALG

Møte torsdag 15. mai 2014, kl. 1300-1530
Kollegierommet, Muséclass 1

Protokoll fra møte i Forskningsutvalget – møte 3 2014

Til stede:

Medlemmer:

Leder: Viserektor Anne Chr. Johannessen (ledet møtet til og med sak 12/14). Prorektor Anne Lise Fimreite (ledet møtet fra sak 13/14).

Fakultetene: Einar Thomassen (HF), Berte-Elen R. Konow (JUS), Lise Øverås (MN), Inger Senneseth (MOF/observatør), Inger Hilde Nordhus (PSY), Svein Olaf Dahl (SV).

Universitetsmuseet: Henrik von Archen

Studentrepresentanter: Tone Bjørndal, Håvard Øritsland Eggestøl

Midlertidig vitenskapelig tilsatte: Håvard Haarstad

Forfall: Annelin Eriksen (SV), Robert Bjerknes (MOF), Erlend Jorunson Sand (studentrepresentant).

Observatører og administrasjon:

Rektoratet: Oddrun Samdal.

UB: Ane Landøy, Susanne Mikki

Uni Research: Monica Sandnesmo

SVT: Matthias Kaiser

Forskningsadministrativ avdeling: Heidi A. Espedal, Christine Stoltz Olsvik, Anne Beate Maurseth, Bjørn Einar Aas

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling og saksliste ble godkjent.

II. Protokoll fra møte 27. mars 2014

Protokollen ble godkjent i møtet.

III. Saker

FU 11/14 Forskningsmeldingene 2013

Konstituert forskningsdirektør Heidi A. Espedal presenterte en sammenfatning av meldingene og nøkkeltall/statistikker. (Presentasjonen følger vedlagt).

Utvalgets medlemmer fant oppsummeringen oversiktlig og at det nye formatet gjorde meldingene lett tilgjengelig. Fakultetene opplevde arbeidet med meldingene som nyttig.

Vedtak: Forskningsutvalget tar Forskningsmeldingene 2013 til orientering.

FU 12/14 Forskerutdanningsmeldingene 2013

Rådgiver Anne Beate Maurseth presenterte en sammenfatning av meldingene og nøkkeltall/statistikker. (Presentasjonen følger vedlagt).

Utvalgets medlemmer fant oppsummeringen oversiktlig og at formatet gjorde meldingene lett tilgjengelig. Det var ikke noe fakultetene savnet.

Vedtak: Forskningsutvalget tar Forskerutdanningsmeldingene 2013 til orientering.

FU 13/14 Vitenskapelig publisering ved Universitetet i Bergen 2014. Statistikk og indikatorer.

Førstebibliotekar Susanne Mikki presenterte statistikk og indikatorer for vitenskapelig publisering ved UiB. (Presentasjonen følger vedlagt).

Vedtak: Forskningsutvalget tar rapporten til orientering.

IV. Orienteringer

a. Oppdatert versjon av Norsk veikart for forskningsinfrastruktur

Ny utlysning publiseres juni 2014 med søknadsfrist 15. oktober. Ved Forskningsadministrativ avdeling vil rådgiver Anne Fjellbirkeland koordinere prosessen og bistå i arbeidet med infrastrukturens søknader.

http://www.forskningsradet.no/prognett-infrastruktur/Nyheter/Neste_soknadsfrist_bli_15_oktober_2014/1253995815554?lang=no

b. Utlysning Offentlig sektor ph.d. (OFFPHD)

Løpende søknadsfrist fra 2. juni 2014.

<http://www.forskningsradet.no/no/Utlysning/OFFPHD/1253995410398>

c. Akademiaavtalen

Rektor og prorektor har hatt leserinnlegg i

På Høyden <http://pahoyden.no/debatt/2014/05/slik-brukes-og-forvaltes-akademiaavtalen> og i

Studvest <http://studvest.no/meninger/debatt/slik-brukes-og-forvaltes-akademiaavtalen> og skrevet i

Rektoratets blogg <https://rektor.b.uib.no/2014/05/14/slik-brukes-og-forvaltes-akademiaavtalen/>

Det er lenke til prosjektene i disse innleggene.

d. Forskningsbarometeret 2014

Kunnskapsdepartementet offentliggjorde Tilstandsrapport for høyere utdanning og

Forskningsbarometeret i samme møte 7. mai 2014.

Forskningsbarometeret:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/kampanjer/forskningsbarometeret.html?id=635788>

Tilstandsrapporten:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2014/tilstandsrapport-uh-2014.html?id=758598

Konferansen – lenke til foredragene http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/lyd_bilde/nett-tv/Nett-TV-Konferanse-pa-UiO.html?id=757381

Eventuelt:

Viserektor for internasjonalisering orienterte om at analysebyrået DAMVAD nettopp har publisert evaluering av kvoteordningen.

Evalueringsrapporten: <http://www.damvad.no/media/95556/evaluation-of-the-quota-scheme-final-report-300414.pdf>

Debatt om forskermobilitet: Viserektor sitt innlegg i BT 10. mai 2014 er gjengitt i Rektoratets blogg <https://rektor.b.uib.no/2014/05/13/positivt-med-flere-utenlandske-doktorgrader/>

Strukturer i universitets- og høyskolesektoren – departementets utfordringer til sektoren: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/aktuelt/nyheter/2024/Utfordrer-institusjonene.html?id=759250>

Referat fra Fellesmøtet FU - UU 17 Juni 2014 - Utkast

Tilstede: Oddrun Samdal, Anne Lise Fimreite, Anne Christine Johannessen, Kristin Kalvik, Berte-Elen R. Konow, Robert Bjerknes, Jarl Giske, Einar Thomassen, Roland Jonsson, Robert Murison, Inge Fristad, Magnus Tandberg, Claus Huitfeldt, Ann-Elin Eriksen, Knut Hidle, Kariane Westrheim

Christen Soleim, Heidi A. Espedal, Ane Landøy, Ingvill Greve, Alexander Sandtorv, Astrid Rambøl, Anders Parmann, Torill E. Eide, Anne Beate Maurseth, Tove Steinsland, Ronald Worley,

FU-UU 1/14 Forskerutdanningen i et organisasjonsperspektiv

Oddrun Samdal orienterte om NOKUTs rapport om UiBs sitt kvalitetssikringssystem. I rapporten blir UiB bl.a. anbefalt å vurdere om hvorvidt kvalitetssikringssystemet for første og andre syklus, også bør omfatte ph.d.-utdanningen.

Alexander Sandtorv, ph.d.-kandidat ved Kjemisk institutt, innledet til diskusjon med en presentasjon om kvalitetssystemet sett fra en ph.d.-kandidats perspektiv. Blant de temaene som ble belyst var ph.d.-kandidatens status, ph.d.-kandidatenes behov for en arena for å diskutere fag, og behovet for kursing av ph.d.-kandidater som skal undervise. Se vedlagt presentasjon for nærmere informasjon.

I diskusjonen som fulgte, kom følgende innspill:

- **Statusen til ph.d.-kandidater:** en ph.d.-kandidat befinner seg i skjæringsfeltet mellom det å være student og det å være forsker. Mange pekte på at det må tilrettelegges for forskerrollen i forskerutdanningen.
I forlengelsen av dette ble det fra flere hold understreket at den faglige forskningsaktiviteten må ligge til grunn for hvordan forskerutdanningen organiseres, og at dette gjelder alt fra opptaksprosess, opplæringsdel, midtveisevaluering til omfang og innretning på avhandling. Dette vil blant annet innebære at forskerne selv må være aktive forvaltere av forskerutdanningen, og at det er ut fra slike perspektiver man bør etablere ordninger, både administrativt og faglig, for å håndtere forskerutdanningen til den enkelte kandidat på best mulig måte.
- **Arena for faglige diskusjoner:** Når det gjelder arena for faglige diskusjoner, ble det vist til forskerskolene, som er faglige- og tverrfaglige nettverk som består av ph.d.-kandidater og deres veiledere, som en viktig arena for faglige diskusjoner for ph.d.-kandidatene. Det ble også påpekt at ph.d.- forskriften setter krav om at kandidaten skal være tilknyttet et fagmiljø.
- **Veiledning:** Flere kommentarer trakk frem veiledning som helt sentralt for kvalitetssikringen av forskerutdanningen. Veilederen er den eneste som følger kandidaten fra begynnelse til slutt gjennom hele ph.d. -løpet. I noen tilfeller opplever kandidaten at veilederen er det eneste kontaktleddet inn mot UiB. Kandidaten er da prisgitt at dette forholdet fungerer bra. Det er behov for mer enn bare én veileder som følger kandidaten gjennom hele løpet, og det ble påpekt at det er viktig at alle får tilbud om minst to veiledere, hvilket også er nedfelt i UiBs praksis.
- Det ble foreslått at tilbudet om mer omfattende veilederopplæring gjøres mer systematisk og om at det opprettes flere arenaer for erfaringsutveksling mellom veiledere.
- Det ble påpekt at det ikke bør ikke tilbys veiledning innen prosjekter der institusjonen mangler solid fagkunnskap.

- **Diverse:** I tillegg ble det nevnt at årsrapportene er ikke godt nok egnet til innmelding av problemstillinger som krever en rask avklaring. I slike tilfeller bør andre tiltak vurderes. Likeledes ble det understreket at midtveisevaluering og opptaksvurdering er viktige kvalitetsfremmende tiltak. Flere av kommentarene støttet også behovet for at kandidatene får tilbud innen universitetspedagogikk, evt som et kurs i «transferable skills», slik det gjøres enkelte steder.

Videre oppfølging:

Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, og prorektor Anne Lise Fimreite oppsummerte diskusjonen ved å understreke at det er et felles anliggende ved hele UiB å sikre en god og helhetlig organisering av forskerutdanningen. I oppsummeringen ble det også vist til Salzburg I og II som fremhever at forskerutdanningen skal være forskjellig fra første og andre syklus, men at den er en del av en læringsprosess som fortsetter hele livet. Derfor er det viktig at organiseringen av forskerutdanningen ikke munner ut i en prioriteringskonflikt når det gjelder ressursbruk, hva enten dette gjelder veiledning eller kurs og hvorvidt disse blir betraktet som undervisning og/eller forskning. Det er viktig med en bred kulturforståelse i organisasjonen for å unngå en slik prioriteringskonflikt. Det avgjørende vil være å få til en god helhetsforståelse. Viktige momenter i denne diskusjonen har vært hvordan man kan sikre god nok oppfølging av kandidatene, og hvordan sikre at veilederfunksjonen kan styrkes.

I organisasjonsutviklingsprosjektet har alle fakultetene vært inne på temaer knyttet til ph.d.-organisering og kvalitetssikring. Prorektor fremhevet at den faglige diskusjonen om forskerutdanningen ikke skal bestemmes av diskusjonene i organisasjonsutviklingsprosjektet. Prosessen videre for hvordan dette skal håndteres vil bli klart i løpet av høsten.

FU-UU 2/14 UiBs prosess for ny strategi 2015-2020

Prorektor Anne Lise Fimreite innledet og viste til mandatet for den sentrale strategiarbeidsgruppen:

Mandat

- Utarbeide forslag til en overordnet strategi som i samsvar med UiBs kjerneverdier gir rammer for institusjonen i en strategiperiode over fem til ti år
- Identifisere drivkrefter som påvirker og gir føringer for universitetets utvikling
- Formulere forslag til visjoner, mål og prioriteringer for universitetets utvikling
- Legge til rette for at prosessen skjer i åpen, redelig og kritisk dialog mellom arbeidsgruppen og ulike interne miljøer og eksterne samarbeidspartnere

Sentrale spørsmål for fag og forskning er:

- Hva er god UiB-kvalitet og hvordan oppnår vi denne?
- Hvordan sikre langsiktig styrking av forskning og utdanning, samtidig som vi fornyer universitetet?
- Hvordan balansere behovet for faglig bredde med tematiske satsinger på en måte som styrker oss
- Hvordan rekruttere de beste talentene?

- Hvordan møte finansielle utfordringer?
- Hvordan fylle rollen som kunnskapsbasert premissleverandør?

Kommentarene, spørsmålene og innspillene er i det følgende referert til i henhold til de sentrale temaene som ble drøftet i diskusjonen: Mål og prosess, satsningsområder og Mooc.

Mål og prosess

- Prorektor understreket at utarbeidelsen av den nye strategien skal utvikles og formes i et samspill mellom alle nivå og ledd i universitetssamfunnet
- Det ble understreket at prosessen må bygge på analyser av vår egen virksomhet. Er vi så gode som vi tror? For å få belyst dette er det bestilt en ekstern omdømmeanalyse som presenteres i oktober.
- Strategien vil være konsentrert om universitetsideen og vektlegge en innovativ orientering.
- UiB ønsker å være med på endre samfunnet og strategien skal vi se at vi er i stand til «at göra en forskjell»
- Et foreløpig utkast til strategi vil bli lagt frem for Universitetsstyret i august. Utvalgene (FU og UU) vil komme med i behandlingen.

UiBs satsningsområder

- Det ble påpekt at fremtidige satsningsområder skal utvikle UiB og at satsningsområdene må åpnes opp slik at fakultet, fagmiljø og forskere kan se mulighetene og kan komme med bidrag.
- En debatt om begrunnelsen for satsningsområdene ble etterlyst, særlig en diskusjon om UiBs fremtidig strategiske rolle.
- Satsningsområdene slik de er i dag er løsningsorienterte og preges av problemløsende kunnskap. Det ble understreket at også andre typer kunnskap som er viktig for utvikling i forskning og utdanning; problematiserende kunnskap og kritisk undersøkende tenkning.
- Det ble tatt til orde til for en grunnleggende debatt om verdier som ligger til grunn for handlingsorienterte planer.
- Det ble foreslått at den nye strategien må gi plass til universitetets rolle innen formidling og innovasjon og forskerutdanning
- Det ble pekt på at UiB har ansvar for å opprettholde kunnskap og fag som i dag har lav søkning.

MOOCs (Massive open online course)

- UiB er på etterskudd og har arbeidet for sent. Vi vil styrke utdanningen gjennom bruk av digitale hjelpemidler og teknologi.
- MOOCs kan brukes i videregående skole og interesserte og flinke elever et tilbud på universitetsnivå. UiB skal ha et pilotprosjekt med en MOOC innen klima.
- Det er fornuftig å satse på teknologi i undervisningen
- E-læringskurs for veiledere kan bli obligatorisk

Arkivkode:

FU-sak: 14/14

Sak nr.:

Møte: 4.09.14

FORSKNINGSINFRASTRUKTUR – INFRASTRUKTURUTVALG VED UIB

---

1 Bakgrunn

Ved UiB har flere sterke fagmiljøer fått innvilget store beløp fra NFR og det norske veikartet for nasjonale satsninger. For øyeblikket har derfor UiB ingen søknader/prosjekter på vent hvor UiB er prosjektansvarlig. Det viser at universitetet har forskningsmiljøer som besitter unik kompetanse i å utvikle infrastrukturer og søknader om midler til slike prosjekter. Denne kompetansen bør formidles ut i organisasjonen til inspirasjon og lærdom for andre fagmiljøer.

Universitetsledelsen legger vekt på å utvikle infrastruktur som setter våre forskere bedre i stand til å lykkes, og at universitetet sentralt bør ha et særskilt ansvar for forskningsinfrastruktur som benyttes av flere fagmiljøer.

På denne bakgrunn vurderer ledelsen å opprette et eget infrastrukturutvalg ved Universitetet i Bergen. Et slikt utvalg kan bedre informasjonsdeling og – flyt, samordning om infrastruktur, og gi anbefalinger og råd til universitetsstyret både om behov, investeringsplaner, etablering, organisering og drift av infrastruktur.

Før saken eventuelt fremmes for behandling i universitetets organer, er det nødvendig med en bred diskusjon om temaet. Saken legges derfor frem for Forskningsutvalget som vedtakssak.

2 Hvordan definere forskningsinfrastruktur?

NFRs nasjonale strategi for forskningsinfrastruktur inkluderer følgende i begrepet:

- **eInfrastruktur** – tungregnemaskiner, grid-teknologi, avanserte løsninger for lagring og håndtering av data, samt høyhastighetsnettverk
- **vitenskapelige databaser** – strukturerte, systematiserte, digitalt lagrede data som f.eks. private eller offentlige registrer, tidsserier, surveydata, digitale bilder, tekster eller lydfiler hvor informasjon kan finnes igjen ved bruk av ulike søkekriter i et datasystem
- **vitenskapelige samlinger** – objekter av en viss type som er systematisert og digitalisert med tanke på vitenskapelig anvendelse. F.eks. biobanker, samlinger av fossiler, artseksemplarer eller gjenstander
- **vitenskapelig utstyr** – både basisutstyr og avansert utstyr for spesielle forskningsformål
- **større forskningsfasiliteter** – større laboratorier, forskningsinstallasjoner etc.

For forskningen ved UIB er det viktig å føye til følgende til definisjonen av infrastruktur:

- **Ikke digitaliserte samlinger og arkiver** som er avgjørende for mange av våre forskere
- Infrastruktur for **utøvende kunstneriske fag**

Bygg defineres som egen infrastruktur, men inkluderes ikke i det videre.

3 Mandat

NFR gir følgende anbefalinger til FoU-institusjonene om hva man bør fokusere på ved utvikling av nasjonale infrastrukturprosjekter, det samme er gyldig for grunninfrastruktur:

- «Ha klare planer for hvordan vertskapsrollen skal forvaltes
  - Hvordan forvalte, tilgjengeliggjøre og drifte på lang sikt
- Synliggjøre kostnadene knyttet til infrastruktur
- Prioritere forskningsinfrastruktur innenfor grunnbevilgningen
  - Behov for nyinvesteringer, oppgraderinger og drift i egne budsjett»

Anbefalingene er relevant for mandatet til et eventuelt infrastrukturutvalg ved UiB, sammen med følgende elementer

- Utvalget skal gi råd til universitetsstyret om hvilke infrastrukturer som universitetet sentralt bør ha ansvar for.
- Utvalget skal vurdere tilgjengelighet til infrastrukturene og vurdere hvordan forskningsinfrastruktur kan tilgjengeliggjøres i undervisningen og dermed bidrar til forskningsbasert undervisning.
- Utvalget skal gi råd i det prinsipielle arbeidet med å utarbeide retningslinjer for brukerbetaling – internt og eksternt.
- Utvalget skal synliggjøre kritiske områder hvor UiB ikke har/ikke har tilfredsstillende forskningsinfrastruktur.
- Utvalget kan gi råd til universitetsstyret der det er behov for etiske avklaringer/retningslinjer innenfor infrastruktur.
- Utvalget har det faglige ansvaret for en infrastrukturkonferanse/møte som arrangeres en til to ganger i løpet av en rektorperiode.

4 Utvalgets sammensetning

Ved sammensetning av styrer råd og utvalg er det særlig to forhold som er viktige. For det første må utvalget ha medlemmer med adekvat kompetanse i forhold til utvalgets mandat og arbeidsoppgaver. Et utvalg som skal fungere på institusjonelt nivå må i tillegg representere mangfoldet i UiBs virksomhet. Ved UiB har to hovedmodeller vært benyttet ved oppnevning av styrer, råd og utvalg:

- 1) Representativ utvalg også kalt generalistutvalg
- 2) spesialistutvalg.

1) Representativt utvalg/Generalistutvalg vil følge samme norm som forskningsutvalget. Et slikt utvalg kan settes sammen på følgende måte:

Leder: pro/viserektor

Medlemmer: 1 representant fra hvert fakultet, 1 representant fra gruppe B, 1 representant fra universitetsmuseet, studentrepresentant(er).

Observatører: Universitetsbiblioteket, IT-avdelingen og fagmiljøer/avdelinger med spesiell kompetanse på organisering og drift av forskningsinfrastruktur.

2) Spesialistutvalg: Sammensatt av personer med spisskompetanse på forskningsinfrastruktur.

Leder: kan være pro/viserektor, men kan også være en fagperson med spisskompetanse på området.

Medlemmer: En mindre gruppe representanter (3-4) for vitenskapelige tilsatte, eller 1 representant oppnevnt av hvert fakultet samt 1-3 representanter fra fagmiljøer/avdelinger med spesiell kompetanse på organisering og drift av forskningsinfrastruktur.

Det kan vurderes om Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket skal være medlemmer eller ha observatørstatus.

5 Årlig status for forskningsinfrastruktur

Informasjon om eksisterende infrastruktur må samles slik at den kan gjøres tilgjengelig for hele organisasjonen, og potensielt bidra til å inkludere flere fagmiljøer. Å utarbeide oversikt over videre finansieringsbehov for langsiktig strategisk planlegging er nødvendig

For å sikre at Infrastrukturutvalget har et enhetlig kunnskaps- og informasjonsgrunnlag for sin virksomhet, anbefales det at fakultetene utarbeider en kort årlig status for sin forskningsinfrastruktur. En mal for dette må utarbeides.

6 Avdelingsdirektørens kommentarer

Spørsmålet om opprettelse av et eget utvalg for infrastruktur ved Universitet i Bergen er i en tidlig fase, der formålet er å få innspill som kan danne grunnlag for diskusjon og senere avgjørelser om opprettelse av et slikt utvalg.

Infrastruktur er allerede en fremskutt del av det strategiske og langsiktige arbeid i en rekke fagmiljøer, ikke minst fordi nyanskaffelser og oppbygging av utstyrsparke forutsetter ekstern finansiering. Forskningsadministrativ avdeling tilrettelegger de nødvendige søknadsprosesser i denne sammenheng, som går i klare linjer fra forskningsmiljø til institutt, fakultet og universitetsledelsen. Prioritering av søknader er etter avdelingsdirektørens vurdering noe som fortsatt bør følge linjeledelse og ikke overføres til et sentralt utvalg.

Av samme grunn anses det avgjørende at utvalget får en rådgivende funksjon og ikke har særskilt vedtakskompetanse eller har egne midler å dele ut.

Infrastruktur er et tema som diskuteres på flere hold ved UiB, bla. i styret for Universitetsbiblioteket, der man drøfter og skal ta stilling om UB best kan forstås som en enhet som driver med egen forskning, eller om det i større grad er å oppfatte som en støttefunksjon, en infrastrukturavdeling eller en servicefunksjon på linje med avdelingene i UiBs øvrige sentraladministrasjon. Konklusjonen

vil ha betydning for om UB skal ha et eget styre eller ikke, og er relevant for diskusjonen om et institusjonelt infrastrukturutvalg ved UiB.

Et infrastrukturutvalg vil behandle institusjonelle forhold knyttet til UiBs forskningsinfrastruktur, i en tid der forskningen kjennetegnes av et økende behov for organisert samarbeid på tvers av fag samt mellom ulike institutt og fakultet. I denne sammenheng er det avgjørende at utvalget gjøres i stand til å ha en helhetlig og langsiktig tilnærming til sine oppgaver. På denne bakgrunn er det naturlig at utvalget får en sammensetning som et representativt utvalg, i tråd med alternativ 1 ovenfor.

Saken legges med dette frem for utvalget med følgende forslag til vedtak:

1. Forskningsutvalget slutter seg til forslaget om opprettelsen av et institusjonelt, representativt utvalg for forskningsinfrastruktur ved Universitetet i Bergen.
2. Utvalget anbefaler universitetsledelsen, med utgangspunkt i saksforelegg og innspill som fremkom i utvalgets møte 4. september, om å foreta en videre utredning av saken med sikte på fastsettelse av mandat og sammensetning samt oppnevning i løpet av inneværende akademiske år.

Arkivkode:

Sak nr.:

FU-sak: 15/14

Møte: 4.09.14

Neste utlysning av sentre for fremragende forskning – SFF – høsten 2015.

Forskningsrådet vurderer nå ulike innretninger for søknadsbehandlingen for nest utlysning av SFF og ønsker innspill fra forskningsmiljøene innen 15. september. Det vises i denne sammenheng til kopi av nyhetsmelding 25. august som følger som vedlegg til denne saken.

Forskningsrådet ser for en søknadsbehandling i to trinn. Tre internasjonale fagkomiteer for henholdsvis humaniora og samfunnsvitenskap, medisin og biologi og matematikk, naturvitenskap og teknologi vil få ansvaret for å velge ut søknader til trinn to. Et annet alternativ er å gjenta søknadsbehandlingen fra sist men med justeringer. Det kan vurderes å bruke mer grovmaskede karakterer i trinn en. Færre vurderingskriterier kan også være aktuelt for å rendyrke målsettingen om banebrytende forskning.

UiBs søknader til sentre for fremragende forskning krever en god forankring ved fakultetene. Prodekanene bes derfor om å komme med innspill basert på hovederfaringene fra forrige SFF-runde ved sine respektive fakultet. En ber også om at prodekanene kommer med innspill til hvordan UiBs interne prosess for søknadsbehandling bør organiseres i den nye utlysningsrunden.

Saken legges med dette frem for utvalget til orientering og drøfting.

Ønsker innspill om SFF

Neste utlysning av sentre for fremragende forskning – SFF – er planlagt høsten 2015. Forskningsrådet vurderer nå ulike innretninger for søknadsbehandlingen. I denne prosessen ønsker vi innspill fra forskningsmiljøene. Fristen for å komme med innspill er 15. september.

[Les kommentarer \(0\)](#) | [Legg igjen en kommentar](#)

– SFF er en prestisjefyllt ordning med romslig finansiering der suksess eller avslag har stor betydning for søkerne. Forskningsrådet arbeider derfor kontinuerlig med å finne den best mulige søknadsbehandlingen for SFF. Vi må sikre at metoden, som har forandret seg noe i løpet av 12 år med SFF, gjør at vi alltid velger ut sentre som vil gi fremragende forskning, sier divisjonsdirektør i Forskningsrådet Anders Hanneborg.

– Vi gjorde noen viktige erfaringer i forrige utlysning. Et kjernespørsmål når vi nå står overfor en ny runde, er: Skal søknadene først vurderes av fagekspertene? Eller skal søknadene først vurderes av en komité som både har oversikt over SFF-ordningen og alle søknadene innenfor en sammenlignbar gruppe av fagområder?

Søknadsbehandlingen av SFF

Søknadsbehandlingen av SFF foregår i to trinn. Intensjonen med første trinn er å velge ut de søknadene som har størst potensial til å oppnå gjennombrudd i sin forskning gjennom sentre på høyeste internasjonale nivå. I forrige utlysning ble 20 prosent av søkerne invitert til å sende søknad til trinn to. I andre trinn av søknadsbehandlingen blir finalistene vurdert under ett og rangert. Sist ble hver tredje finalist tildelt midler som SFF.

Ved forrige utlysning ble hver søknad først sendt til tre fagekspertene som ga en samlet vurdering. På grunn av den store faglige spennvidden, leste hver ekspert stort sett bare én SFF-søknad. Søknadene med tilhørende ekspertvurderinger ble deretter lest av tre fagkomiteer som valgte ut søknadene til trinn to.

I flere tilfeller ble søknader som hadde fått topp vurdering av ekspertene som bare leste en søknad, ikke prioritert videre til trinn to av komiteene. Forskningsrådet fikk derfor en del spørsmål fra søkere om hvilken vekt fagekspertenes vurderinger og karakterer hadde opp mot fagkomiteens vurderinger og utvelgelse.

Innspill på rundebordskonferanse

På bakgrunn av disse erfaringene tok Forskningsrådet initiativ til en rundebordskonferanse der rektoratene ved universitetene og noen professorer som hadde uttalt seg om prosessen deltok. Her ble blant annet det Danske Grundforskningsfondets søknadsbehandling for Centers of Excellence trukket fram som en god modell.

Også den danske utvelgelsesprosessen har to trinn. Men her har en komité (bestyrelsen) eneansvar for å velge ut de søknadene som skal gå videre til trinn to. I første trinn vurderes kun skisser på grunnlag av forskningsideens potensial. Det vurderes også om senterleder har vært ledende i forskning som har ført til gjennombrudd og om forskningsideen best kan realiseres gjennom et senter.

– Under rundebordskonferansen ble det påpekt at alle i komiteen i Danmark er meriterte, internasjonale forskningsledere. De har oversikt over alle innkomne søknader og kan derfor legge vekt på de vesentlige aspektene ved søknadene, sier Hanneborg.

To forslag til søknadsbehandling

– Et alternativ vi vurderer, er å velge en variant som ligger mellom den danske modellen med én komite, og Det europeiske forskningsrådet (ERC) som bruker 25 spesialiserte fagpaneler til å rangere søknadsskisser. Ved å bruke tre internasjonale fagkomiteer for henholdsvis humaniora og samfunnsvitenskap, medisin og biologi og matematikk,

naturvitenskap og teknologi vil en oppnå en relativt fagområdespesifikk kompetanse på dette nivået. Komiteene ville få ansvaret for å velge ut søknader til trinn to.

– Med for eksempel ni professorer i hver av disse komiteene ville man kunne oppnå en balanse mellom oversikt og faglig forankring. I trinn to blir så de fullstendige søknadene lest av fagfeller med spesifikk kompetanse på hver enkelt søknad. Deres vurderinger vil ligge til grunn for den komiteen som står for den endelige utvelgelsen av hvilke sentre som får midler.

Et annet alternativ Forskningsrådet vurderer er å gjenta søknadsbehandlingen fra sist, men med noen justeringer. Med hundrevis av fagfeller spredt rundt i verden, må en anta at karakterskalaen brukes noe ulikt fra ekspert til ekspert. Vi vurderer derfor å lage mer grovmaskede karakterer i trinn en. Færre vurderingskriterier kan også være aktuelt for å rendyrke målsettingen om banebrytende forskning.

I forrige runde fikk søkerne kommentere på fagekspertenes vurdering og karakter før komiteene hadde sammenliknet kvaliteten på søknadene. Neste gang bør søker få mulighet til å kommentere vurderingene etter at komiteen har sammenlignet dem. Dette vil innebære et ekstra trinn i søknadsbehandlingen som derfor vil ta lengre tid.

Bruk kommentarfeltet eller send epost

– Vi vurderer altså flere mulige endringer for søknadsbehandling i neste SFF-runde. I denne prosessen er vi svært takknemlige for innspill fra søkermiljøene, sier Hanneborg.

Innspill kan skrives inn i kommentarfeltet under eller sendes som epost til: sff@forskningsradet.no. Fristen for å komme med innspill er **15. september**.

Anders Hanneborg (Foto: Sverre Jarild)

Skrevet av: [Christian Lund](#)

Publisert: 25.08.2014

Sist oppdatert: 26.08.2014

Se også

[SFFs nettsider](#)
[Søknadsbehandling av SFF i 2012](#)

Kontaktpersoner

[Liv Furuberg](#)
Seniorrådgiver
22 03 73 17
lfu@forskningsradet.no
[Rune Rambæk Schjølberg](#)
Seniorrådgiver
22 03 70 50
rrs@forskningsradet.no

VITENSKAPELIG PUBLISERING

Løft for åpen tilgang til forskning

Forskningsrådet innfører en ny femårig støtteordning som vil dekke en betydelig andel av institusjonenes kostnader til publiseringsavgifter i tidsskrift med åpen tilgang.

– Vi ønsker å stimulere forskere til å publisere i tidsskrift med åpen tilgang. Det vil gi alle fri tilgang til nye forskningsresultater med en gang de er publisert. Med dette løftet ønsker vi å bidra til en raskere overgang til open access-publisering, sier Forskningsrådets administrerende direktør Arvid Hallén.

– Vi vet at institusjonene nå er i en kostbar overgangsfase der de både må opprettholde tidsskriftsabonnement og betale for å publisere. Vår støtteordning skal gjøre denne fasen håndterbar for institusjonene, samtidig som de kan lage gode systemer for å finansiere åpen publisering gjennom egne publiseringsfond.

– Med dette løftet ønsker vi å bidra til en raskere overgang til open access publisering, sier Arvid Hallén. (Illustrasjonsfoto: Shutterstock)

Å sikre åpen tilgang til vitenskapelige artikler er et overordnet forskningspolitisk mål internasjonalt. I Norge er det løftet fram som et viktig mål i forskningsmeldingen "Lange linjer". Åpen tilgang er i tråd med endringer i den vitenskapelige offentligheten når det gjelder teknologiske løsninger, publiseringsmønstre og lesevaner de senere årene.

Gjelder alle artikler

Med den nye ordningen kan forskningsinstitusjonene søke om å få dekket inntil 50 prosent av sine utgifter til å publisere i tidsskrift med åpen tilgang. Forskningsrådet har beregnet at det årlig går ca. 16 millioner kroner til slike avgifter i dag. Rundt halvparten av disse artiklene er basert på forskning finansiert av Forskningsrådet.

Forskningsrådet setter derfor av 8 millioner kroner i året til den nye ordningen. Dette beløpet vil kunne økes dersom flere artikler publiseres i åpne tidsskrifter. Utgiftene blir dekket etterskuddsvis, og utlysningen som gjelder utgifter i 2014 kommer derfor i april neste år. Hver enkelt institusjon søker på vegne av sine forskere.

Ordningen gjelder alle norske forskningsinstitusjoner og er ikke begrenset til artikler med finansiering fra Forskningsrådet. De viktigste kravene er at tidsskriftene som artiklene er publisert i, er anerkjent som "Open Access" og er godkjent som publiseringskanal på nivå 1 eller 2 i tellekantsystemet. For universiteter og høyskoler er det også krav om at disse har opprettet egne publiseringsfond. Mer detaljer om ordningen vil komme i utlysningen.

Inngå som ordinær utgift på sikt

– Med denne støtteordningen ønsker vi å bidra til at det utvikles gode rammer for å håndtere publiseringsavgifter i forskningssystemet. Denne typen utgifter bør på sikt oppfattes som generelle driftskostnader, tilsvarende bibliotekenes utgifter til tidsskriftabonnementer i dag. Støtteordningen skal gjelde i overgangsfasen mens

forskningsinstitusjonene lager systemer for å håndtere dette, sier Hallén.

Forskningsrådets ordning er derfor tidsbegrenset til fem år. Fra 2020 er målet at utgifter til publisering inngår som en del av institusjonenes indirekte kostnader i søknader om midler til forskningsprosjekter.

Revidert strategi

Forskningsrådet har revidert sin strategi for åpen tilgang. Her ligger det en tydelig oppfordring til forskere som mottar midler fra Forskningsrådet om å publisere i tidsskrifter med åpen tilgang.

I den reviderte strategien videreføres også kravet om egenarkivering av alle artikler basert på forskning finansiert av Forskningsrådet. Artiklene skal arkiveres i åpne, institusjonelle arkiver, selv om de også er publisert i tidsskrift med åpen tilgang. Forskningsrådet kan holde tilbake midler til prosjekter der artiklene ikke er egenarkivert.

Arvid Hallén (Foto: Sverre Jarild)

Skrevet av: [Christian Lund](#)

Publisert: 16.06.2014

Sist oppdatert: 23.06.2014

Strategi for åpen publisering

[Forskningsrådets prinsipper for åpen publisering](#)
(PDF-94.7 KB)

Kontaktpersoner

[Rune Rambæk Schjølberg](#)
Seniorrådgiver
22 03 70 50
rrs@forskningsradet.no
[Johannes Waage Løvhaug](#)
Seniorrådgiver
+47 22 03 73 94
jwl@forskningsradet.no

Søknader fra Universitetet i Bergen til Nasjonal styrking av forskningsinfrastruktur (INFRASTRUKTUR)

Ved utløp av de ulike fakultetenes interne frister var det kommet inn 7 forslag til søknader til INFRASTRUKTUR som fordeler seg med 3 søknader fra Det matematiske naturvitenskapelige fakultet, 2 fra Det medisinske odontologiske fakultet, og en hver fra Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Fakultetene har frist til 8 september for å melde inn til Forskningsadministrativ avdeling prioritert liste over søknader.

Fakultet	Institutt	Tittel	Søkes NFR (NOK 1000) (tentativt)	Merknad
MN	Biologi	European Marine Biological Resource Centre (EMBRC)-Norwegian Node	100 000	ESFRI, Ny
	Geovitenskap	European Plate Observing System (EPOS)-Norwegian Node	43 000	ESFRI
	Geovitenskap	Facility for Advanced Isotopic Research and LAB	20 000	Ny
MOF	Institutt for biomedisin	A Norwegian Strategy for transgenic animal research-establishing national phenotyping facilities and becoming a Norwegian node of ESFRI program "Intrafrontier"	25 000	ESFRI, Ny
	Klinisk institutt 2	Norwegian Mass Cytometri Infrastructure for Single Cell Analysis in Immunology and Cancer Biology – CELLMASS	35 000	
Psyk	Institutt for samfunnspsykologi	Translational Sleep Laboratory	15 000	
SV	Institutt for sammenliknende politikk	The Norwegian Opinion Lab	44 000	Ny

Veikartet:

UiB fikk innvilget alle sine investeringsklare søknader på det *Nasjonale veikartet for forskningsinfrastruktur 2012* i forrige tildelingsrunde og koordinerer ingen investeringsklare søknader på *Norsk veikart for forskningsinfrastruktur 2014*, men UiB er partner i 6 investeringsklare prosjekt:¹

Prosjekt	Søker(e)	Søkes NFR (mill NOK)	Merknad
AQUAFEED-Aquafeed Technology Centre	Nofima (UiB, UNI, University of Nottingham)	31,9	
EATRIS Centre Norway – A Norwegian Node for the European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine	UiO (UiB, NTNU, UiT, Oslo Universitetssykehus, St. Olavs hospital, Haukeland universitetssykehus og Universitetssykehuset Nord-Norge.	25,8	ESFRI
ICOS-Integrated Carbon Observation System	Uni Research (NILU, Bioforsk, UiB, NIVA, NINA, IMR, UMB, CICERO og ALOMAR)	112,3	ESFRI
LoVe-Lofoten-Vesterålen Cabled Observatory	Havforskninginstituttet (Forsvarets forskningsinstitutt,	82,5	

¹ http://www.forskningsradet.no/prognett-infrastruktur/Norsk_veikart_for_forskningsinfrastruktur/1253972136981

	CMR, UiB, Uni Research, UiT, NERSC, SINTEF IKT, Statoil og NCS SubSea, som er en klynge med rundt hundre bedrifter og organisasjoner med virksomhet knyttet til undersjøisk industri		
NALMIN-Norwegian Advanced Microscopy Imaging Network	UiO (UiB, NTNU, UMB og Oslo Universitetssykehus)	45,4	
NOR-OPENSREEN – the Norwegian EU-OPENSREEN Node	UiO (UiT, SINTEF, UiB, EU-OPENSREEN)	43,9	ESFRI